

EL CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

-- La correspondencia al Director --

Los originals no 's tornan.

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Carer de Las Yalls, 23.-Teléfono, 169.

SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell.	2 rals al mes.
Fora.	8 » trimestre.
Un número sol.	1 »
Anuncis a preus convencionals.	

A LA LLUM DEL SOL

II

Qualsevol que ab un xich de coneixement llegeixi aquestas ratlles, compendrà tot seguit quin es lo seu objecte. No es aquest fer ostentació de tals ó quals sentiments ó idees mes ó menys afectas ó desagradables al senyor X y á la colla política que representa, nó. Nostre propòsit va mes alt, y s' endressa á fer patent que 'l Catalanisme no pot ni deu confondre's ab los integristas d' en Nocedal, (com per altre cantó tampoch pot ni deu ferho ab los federals, atenent á la sua naturalesa essencialment patriòtica y fins atenent ab bé mateix de la Iglesia Católica en qual nom exigeix lo senyor X aquella incorporació).

En primer lloch, no es la comunió nocedalista digna de representar fins ara ni per ara las aspiracions patriòticas, per varias rahons: 1.ª porque s' ha acullit á ellas tart y mitj per forsa; 2.ª, porque ho ha fet molt malament.

Respecte al primer punt, ni caldria parlarne. Es lo nocedalisme no més que una excissió ó derivació dels estols de Carles VII, y prou sapigut es que aquestos pregonavan los furs dels pobles sols de boquilla y quan las circunstancias podían ferho fructuós, com, per exemple, prop lo malaguanyat arbre de Guernica, ahont tan fresch tenían son recort y 'ls hi servía per tant d' esperó de lluyta contra 'ls

enemichs del Pretendent. Y si ara tendeixen á remarcar son caràcter patriòtic, los tals integristas, ho fan sols sense autoritat ni sense fé, puig es á falta d' altres lemas de son programa que se 'ls hi han quedat sos rivals, los carlins.

Respecte á lo de ferho malament, prompte estarà demostrat. Lo nocedalisme te un jefe que li dona inspiracions y caràcter, quin criteri regionalista ha demostrat dit senyor? ¿en quín lloch de son programa hi está enclavat aquest criteri? Y consti que parlém del programa general del partit. y no del que sostenen los integristas de Catalunya ó de Basconia, que aquestos cada hù dins de casa seva apelan als recursos que consideran mes populars pera ferse adeptes á sa causa; pero aixó fins hi han possibilistas (lo partit mes centralista d' Espanya) que també ho entenen del mateix modo.

Aquestos dias han anat una porció de integristas per candidats á la Diputació á Corts en distints punts d' Espanya y al efecte, quasi tots han publicat calurosos *Manifestos* recomanant al pays sa propia persona. ¿En quants d' aquestos documents hi consta la nota regionalista? Nosaltres no tenim gayre temps de fullejar diaris, pero aixís y tot podém citar los dos únichs documents d' aquell genero que havém llegit en *El Diario Catalán* mateix y en un dels números que de nosaltres parlan; l' un es de don Mariano Bayona y Arteta, candidat pel districte de Aoiz (Navarra), l' altre de don Joan Castillejo, per Granada: abdós se consagran campions de la *unitat católica*, pero dels ideals regionalistas ni s' enrecordan... y aixó que un d'ells es de Navarra, la terra dels furs.

Y un partit regionalista aixís constituït ha de ser la salvació de la Patria? Un partit quals representants á Catalunya parlan y obran en castellá y á la castellana? Una agrupació de gran influencia clerical que no procura desterrar del clero que té á sas ordres l' ayre d' extrangerisme que 'l domina? Bah! girem full.

Hi há un' altra cosa encara. Lo partit nocedalista, per boca del senyor X, crida á son costat á tots los catalanistas católichs considerantse únich representant de la ortodoxia de la Iglesia. Pero, ¿es aixó veritat? ¡No hi ha ademés lo grupo fonamental del carlisme que te 'l mateix caràcter religiós de son dissident! Ahont han d' anar, donchs, los bons católichs?

Farán be si no s' acostan al un ni al altre. Los dos, fosos en un sol, portant la Relligió als campaments y á las barricadas, li feren mes mal que pedra seca. Aixís com la sanch bessada pels mártirs, pels heróichs missioners y per las abnegadas germanas de la caritat, cau en terra de bendició y fertilisa lo terror ahont cau y rendeix fruyts á la causa de Deu, aixís la sanch fútilment llensada á la ombra d' una bandera personalíssima, com era la de don Carles, y tenint lo

mot de Relligió sols per arma de combat, enlota y crema las plantas que toca, es un riu sortit de mare que dú en son sí la desolació y la desventura.

O sino, contesti qui vullga. Quants foren los indiferents, los descreguts, los ímpios, guanyats pera la causa de Deu en la darrera guerra civil? En cambi, ¡quants indiferents, descreguts y excéptichs no 'n nasqueren d' ella, devant de sas barbaritats y sos atropellos y sas violacions y sos assassinats, tots fets en nom de Deu y de la Pátria (del Rey menos mal)! ¿Es aixís á tiros com se conquistan pera 'l cel las ánimas? Sembla impossible que 'ls tals partits existeixin encara, y que encara tinguin pretensions de representar los drets de la Iglesia; ¡ja cal que 'n cremin de cera pera expiar sos extravíos!

Nó, no son los carlins ni 'ls nocedalistas los que representan á la Iglesia y sos drets. Son y deuen serho solzament los clergues y sos prelats, y, fora d' ells, en tot cas, ho fora un sol partit católich, sense tradicions ni mistificacions politiqueras, ab la única paraula de Deu als llabis y al cor, presidit y dirigit per las mateixas autoritats religiosas, lluytant ab lo convenciment y la persuasió per únicas armas, portant la misericordia y la caritat y totas las virtuts evangélicas per única bandera. Un partit aixís inspirat en la dolsura y l' amor, desprovehit de miserias terrenals y passatjeras, mes atent al perdó que al anatema ¡quín bell partit católich! ¡quin gran refsors pera 'ls drets de la Iglesia!

Res de *negar l' aygua y l' foc en la vida social* als extraviats de la Relligió, com predica durament lo senyor X, res de *denostar-les*, com ell voldria, res d' *aislarlos* y desterrals ab abim de la impia desesperació. ¿No fora mes reproductiu cridarlos carinyosament y conquerirlos ab mansuetut y benevolencia pera la contrició y 'l penediment?

¡Ah! senyor X, cregui que no fora estrany hagués fet mes bé en l' ánima del dibuixant lliberal Apeles Mestres, lo generós desprendiment del doctor Sardá y Salvany al encomanarli (com indicarem ja 'n nostre primer article) la ilustració de son llibre *El Liberalismo es pecado*, y pagarli ab la deguda munificencia, que no pas totas las excomunionis que contra ell directa é indirectamnet hagi pogut llen-sar fins ara dit caracterisat integrista.

Es precis desenganyarse y atendre á la realitat de las cosas. Ab la violencia y la forsa bruta se tomban cossos pero no 's convensen ánimas. Perque ho enteném aixís es que no 'ns plau la política dels nocedalistas en materias religiosas, y veyém ab pena com del llibret abans indicat *El Liberalismo es pecado*, se 'n fagi un ús purament convencional fentlo servir com arma de partit pera tatxar de *lliberalisme* á tots quants en la colla de 'n Nocedal no militan, y excomuni-

cant ab sas conclusions á tots quants s' oposin á son camí. Es tan cómodo aixó de provar que una persona es *lliberal*! ¡Y de *lliberals* n' hi ha de tantas menas! ¡Si fins s' ha fet vulgar la frasse de que l' actual Sant Pare es (relativament parlant) mes *lliberal* que 'ls anteriors (siga dit ab perdó y sense malícia!).

Pera acabar sobre aquest punt, resumirém, dihent que no es, al nostre modo de veurer, lo partit nocedalista apte ni digne pera representar á la causa pátriótica, que fins are havía tingut en oblit, y qual esperit no ha comprés prou be encara. Y consti que al dir lo partit nocedalista, enteném confós en ell á tots los partits polítichs que, en lloch de servir á la religió, s' han servit d' ella pera 'l millor éxit de sa propaganda.

Segurament que si en lloch d' esperar tanta rendirli son amor á la Pátria, l' element religió en general (gran part del qual la ofén encara diariament ab sas pretericions desde la tribuna, desde la premsa y fins desde la trona), hagués sigut ell amatent al punt y hora oportuns pera aixecar la bandera regionalista pura y sense máculas d'intrigas politiqueras, y presentarla al nostre poble com la única causa digna d' alternar y juntarse ab los sagrats temas de la Religió, ben segur que á haverho fet aixís, Catalunya fora ja lliure, y, per agra-himent tan sols, ningú pensaría jamay en nostra terra en atacar ni sisquera apartarse dels sentiments católichs que haurían animat als restauradors de la nacionalitat catalana.

Desgraciadament no ha sigut aixís. Desgraciadament la major part del nostre clero, en dias de tristíssima recordansa, lligá sa sort y la de la Religió ab la d' institucions y personalitats purament efímeras que li atragueren de moment desventuras y prevencions difícils d' olvidar, y li deixaren en penyora la divisió y 'l rencor en son sí mateix. Avuy encara dura tan trista herencia, encara los que 's titulan defensors de la Religió donan espectacles tan desconsoladors com las batussas del Olimpo y 'ls apedregaments d' en Nocedal en la Plassa de Santa Ana de Barcelona, encare digníssims sacerdots s' insultan recíprocament en plenas sessions de propaganda religiosa, y encara, (trist es confessarho), encara sa simple intervenció en certas circumstancies y solemnitats recorda mots y significacions políticas que no 's limitan al sol concepte de la Religió.

¡Tant de bó que aixó passi com enfermetat epidémica! Tant de bó que 'l nostre clero, fora de sa missió religiosa, no 'n demostrí altra que la patriótica, posant de sa part la valiosa influencia de que disposa pera retornarli á Catalunya sa perduda dignitat de poble lliure.

SECCIÓ POLITICA

Ab tot y que ja fa alguns dies desde que tingueren lloch las eleccions de diputats en tota Espanya, encara per los periódichs corren noticias y mes noticias que demostran palpablement la sinceritat del sufragi universal en mans dels fussionistas y la poca aprensió d' alguns candidats que per tot passavan mentres que 'l resultat fos atrapar l' acta.

Basta dir que segons noticias oficiosas, cinquanta serán las actas que 's declararan brutas, sense que això vullgui suposar que entre las demés no 'n quedin encara ab necessitat d' anar a la bugada.

Y com a complement del poch escrúpol llegeixis lo següent que tallé a de una correspondencia de *La Renaixensa* fetsada en Mora d'Ebro.

«Heus aquí ara 'l resultat del escrutini general verificat ahir a Gandesa:

Marqués de Marianao, adicte, 3,139 vots; don Pau Morales, carlí, 2.832; don Ramon Chies, republicà, 1.008.

Nota cómica: poch després d' haverse rebut en aquesta la noticia del resultat del escrutini, 's mogué un xich de bulla perque anavan dos individus ab sachs de pa repartint dit article, segons deyan, en nom del candidat triomfant, per las casas dels electers pobres que l' havian votat. Com a obsequi, apart de ser molt mesquí, aquest acte resulta poch delicat en la forma, y com a almoyna encara ho es menos, per faltarli 'l secret, que es l' únich que la fa gran davant de Deu y dels homes».

Ja veuen donchs nostres llegidors que si particularment s' ha faltat a totes las formas socials es'ablertas, en cambi oficialment ó sigui gracias al caciquisme, s' haurá fet de la llei y de la legalitat una verdadera saufayna.

Are diguin perque servirán unas Corts fetas d' aquesta manera, com no sigui per acabar d'enfonsar al pays al abim de sas miserias.

Prou dolent que es en si lo Parlamentarisme; no falta mes que l' adornin ab las baixesas que cacichs y candidats han comés pera la seva honra y gloria.

¡Deu nos guardi de sas malifetas!

Una vegada que pel ministeri de la Guerra s' intenta fer alguna economia, surten destorbs per qui menos era d' esperar.

Algunas capitals de provincia com Burgos, Sevilla, Granada y altrás, no están conformes ab que se 'ls tregui la Capitania general de casa seva y protestan de tal manera que no sembla sino que sense l' element oficial militar 's veigim reduhits a la miseria.

¿Y donchs, no haviem convingut tots en que era precis fer economies?

¿Per ventura no uns las volen pels altres los castellans y 'ls andalusos?

No faltaria mes que sortissin ab la seva en aquesta qüestió. Fora bo que cada hu ho entengués de la mateixa manera y a cada intent de economia per part del govern, responguessin los perjudicats, ab protestas y amenassas, tancant tendas y botigas com si 's tractés d' una cosa de dol general.

¿No veuen los de Sevilla, Burgos y Granada que ab son procedir intemperant, están fent veurer als uils de tota Espanya que fora de la Capitania General, no hi ha altres elements de vida en aquellás poblacions que tanta importancia volen tenir, sense veurer que tota'ls va per terra ab on comportament de poblet de mala mort?

Afortunadament sembla que 'l ministre de la Guerra, aquesta vegada està determinat á tot y no 'ls quedarà mes remey á las cínitats esmentadas que passarse sense 'ls uniformes apropiats á la casa del capità general.

Y sino tenen feyna los que tant se condolen de la perdua de la capitania, que vegin de crear novas industrias ó desenrotllar las ja establertas que es lo que convè més are per are.

Aixís un altra vegada no 'ls afectarà tant una economia com la que avuy s' intenta.

L' arribada de 'n Salmerón á Madrid sembla que ha sigut bastant freda.

Naturalment que 'ls republicans 's defensen dihent que com lo jefe dels centralistas no volia de cap manera que se li fes manifestació á la seva arribada, no hi hagué á la Estació de Madrid la concurrencia que hi haguera hagut en altrás circumstancias.

La veritat es que com que la célebre Unió republicana s' aguanta per un fil no es estrany que 'ls personatges mes sortints dels partits federal y zorrillista vaigin deixar d' assistir á la arribada del diputat per Gracia.

Devian pensar sens dupte «no fos cas que la importancia de 'n Salmeron anés cada dia en augment y nosaltres nos quedessim de soldats de fila».

Perque naturalment que ab una coalició tan extranya com la dels republicans espanyols, lo principal son las personas y lo de menos los principis.

D' aquí que tots ells están disposats á sacrificar sos ideals, los que 'n tenen, á escepció de la mania de la República, mentres no haigin de baixar del pedestal en que 'ls han colocat los Bons Jans de provincias que 'l sostenen.

Fa dias que 's torna á parlar ab insistencia d' una próxima crísis ministerial.

Sembla que 'n Cervera, ministre de Marina, no vol fer las economias que sos companys li exigeixen y per lo tant aménassa ab presentar la dimissió y explicar publicament los motius que l' haurán impulsat á ferho.

No cal dir que 'l ministeri 's resisteix á admetrerla per por de las consecuencias. Al últim pensan ells, també passarém sense economias.

No fos cas que darrera d' ell, hi seguissim tots y aquest no es lo tracte.

PROEMI

DELS «ESTATUTS DE LA FEDERACIÓ DELS GREMIS AGRÍCOLAS DE CATALUNYA, CONSTITUHIDA BAIX LA INVOCACIÓ DE LA VERGE DE MONT-SERRAT.»

Los insfrascrits crehuen cumplir un deber patriótic, donant publicitat y recomanant als agricultors de Catalunya, la adopció del projecte d' agremiacions que han formulat.

No 'ls mou un interés personal, ni rivalitat ó exclusivisme de cap mena, han fet esment als mals que afligeixen á la societat d' avuy dia, y sobre tot á la nostra classe agrícola; han escoltat la més autorisada de las veus, la del Sant Pare, y ab fé y constancia s' han proposat crear un organisme diferent de tot quant existeix, en lo qual s' hi encloga tota la regió catalana, que permeti la més gran varietat dintre d' una marxa comuna y d' identitat de fins; unió y enllás

de moltes autonomies, amparo y salvaguarda dels més respectables interessos.

No 's tracta de crear una mera institució de protecció y estímulo, ni de defensa de la classe agrícola, semblant á las que ja existeixen y que desde un centre més ó menos important, tenen lo noble propòsit de vetllar per aquella; avans de tot se tracta ara d' *organizar una classe*, se tracta de donarli *vida corporativa*, d' agermanar los elements que la constituheixen, formant entitats de que 'n sian membres ensemps los propietaris, los parcers, los massovers y 'ls simples treballadors de la terra ó pagesos; se tracta d' unirla pera una acció comuna y directa en quant á la defensa y desenrotllament de sos interessos, pera sa major estimació, pera influir ab tot lo pes de sa importancia, en la marxa dels assumptos públichs y en la gestió dels mateixos, y pera que jamay en son si puguin niarhi antagonismes y perturbacions.

Si, ho dirém clara y resoltament; no aném darrera d' un fi polítich, entenent afavorir las banderías del caciquisme que divideixen y corsecan lo país; aspirém á un *fi social*, á organizar una classe social, evitant lluytas y rencors entre 'ls elements indispensables de la producció agrícola, obtenint tots los resultats possibles de mancomunar sas forsas, donantli la major influencia en la marxa general de la nació en benefici propi y en bé de la pairia.

Després de continúos desenganys, dihem als propietaris agrícoles y á tots los agricultors: Si vosaltres per vosaltres mateixos no cerqueu las condicions generals que vos sian convenientes y degudas, si per vosaltres mateixos no reivindiqueu vostres drets y llegítima influencia en la esfera dels interessos generals y no vos uniú pera procurarvos tot lo benestar possible, no ho espereu, no, d' aquells que venen convertintvos en instruments dels seus negocis.

Amparar la classe agrícola contra 'ls atacs dels socialistas y anarquistas, oposar la fo sa de colectivitats, estretament enllasadas entre sí, á la corrent devastadora que en nostre país porta la riqueza particular á la satisfacció de gastos públichs inmoderats, obtindre de la associació totas las florescencias de la caritat y esperit de germanó y del mútuo auxili, procurar lo bé dels agricultors en las esferas moral y económica, aixís com en la vida social, cumplir los desitjs de la Santedat de Lleó XIII quan diu *que es precís donar prompte y oportú auxili als homes de la classe mes humil* y aconsella que 'ls gremis d' artesans *se acomodin á las necessitats dels temps presents*, aplicar á la classe agrícola las ventatjas del dits gremis, en nova forma constituhits, mes, com los antichs, informats ab lo acatament als preceptes del catolicisme, y pagant tribut al carácter, tradicions y costums del país, organisarlos ab la base de *Gremis agrí-*

colas municipals, independents y responsables de llurs actes, si be units ab los de la comarca y dirigits per un *Sindicat Regional*; tals han sigut los propòsits dels infrascrits.

Si no s' erran, si per son bon desitj no 's troban preocupats, indubtablement li fan veure al país la naturalesa d' una institució no tan solzament útil y profitosa als jornalers y petits propietaris agrícoles, sino també als que son amos de grans y valiosas heretats, no menos convenient pera la classe agrícola, que pera 'ls verdaders interessos de la patria; no menos oportuna pera millorar las condicions econòmicas que las morals d' aquella.

La experiencia ensenya que la separació de las classes socials, infla d' orgull al potentat é irrita al obrer que 's veu despreciat. La unió no sols engendra la forsa si no que es també garantia de la pau. ¡Unió y Pau! ¡Vullga Deu que 'l treball dels infrascrits sia fidel intérprete d' aquest lema, y que ab las milloras y esmenas que sian necessarias vinga á ésser acullit y portat á la práctica per la classe agricultora de Catalunya com á llas d' unió que li donga forsa pera resistir als qui la perjudican, y penyora de pau interior per lo benestar de la mateixa!

(Segueixen los Estatuts firmats per los senyors Felip Bertrán y de Amat.—Francisco Romaní y Puigdengolas.—Lo Baró de Ribelles.—Manuel Mir y Navarro.—Ramón de Sagarra.—Crescenci Arquér.—Ferrán de Sagarra.)

¡MALA NEGADA!

Lo dexondament literari de las llenguas populars, s' ha verificat en totas las nacions europeas ensemps y paralelament.

A França, Bélgica, á Alemanyia, á Austria, á Italia... lo mateix que en nostra Espanya.

Y tal vegada no som justos en l' última frase; porque, sens dubte enlloch ha sigut tan valenta y lluhida la revivalla de las llenguas populars com en la Península, y sobre tot com á Catalunya.

En aquest punt la diferencia es del tol á favor d' Espanya. ¿Qui en efecte pot presentar una llista d' escriptors, y d' obras en llengua regional, com, no ja tota la Espanya, sino ni tan sols com Catalunya?

Mes si en l' esforç expontani é individual porta nostra Espanya tan bell aventatge á las altrás nacions, ¡quan endarrerida va, la pobre, pel que toca á la consideració que aquests dexondaments obtenen en las esferas de la governació del Estat!

A França lo mes granat de París incita á En Mistral per que presente sa candidatura d' escriptor provençal á la Academia francesa;

á exa Academia que un altre dia coraná sa obra, com havía ja coronat la d' En Jasmin, l' immortal barber-poeta d' Agen. A Bélgica 'l goberner paga tribut d' amor á la llengua flamenca, donantli títol y tracte d' idioma co-oficial. Fins á Inglaterra, la llengua del pays de Gales es honrada posantla al costat de la inglesa en los bandos y promulgacions del govern....

La darrera llicó, y pe 'ls catalans que vivim dins lo despórich imposicionisme castellá, la mes coenta, nos la acaba de donar la Italia, ¡l' unificadora Italia!

Hi ha á Italia, cap als cantons de la Calabria algunas encontradas ahont parla 'l poble encara la llengua albanesa.

Si 'ls qui á Italia manejan las cireras de la governació fossen, ó tan endropits ó tan fanátichs uniformistas, com los que fan sa feyna en nostra terra, fora 'l fet indicat motiu bastant per que 'ls pobres calabresos fossen trets entre insults y befas dels jutjats y audiencias y de tot lloch ahont se reunissen diariament quatre ó mes ganduls, mantinguts per l' Estat, á fumar cigarrillos ab la ploma darrera de la orella. La pobre llengua albanesa, poch parlada, y ab migradíssim conreu literari, fora pel govern proscripta y s' aniria arreconant per morir en los llabis del darrer bon patriota. Y 'l govern mes content que unas pásquas, per que hauría axís mort un element heterogéneo, haría desaparegut una sinuositat de la superficie uniformement grisa y fastidiosament planera de la Nació.

Peró, com es molt natural, per qué de gent de govern com la d' Espanya, enloch mes del mon civilisat se n' estila, los governants d' Italia no han pensat axís, sinó precisament tot al revés.

Lo govern italiá *nell' intento di mantenere vivo nelle colonie albane. e il culto della loro lingua nazionale*, acaba de crear á Sant Demetri una cátedra per l' estudi y ensenyança d' aquesta llengua, encarregantla al venerable poeta nacional albanés Geroni de Rada.

¿Dona gust, no? de llegir exemples tan hermosos?... Pero fan una tristesa quant un considera com van aquestas cosas á casa.

¡Mala negada!

G. PETIT.

De *La Veu de Catalunya*.

TRADICIÓ DEL SANT CRIST D' IGUALADA

PREMIADA EN LO CERTÁMEN CATALANISTA DE LA JOVENTUT CATÓLICA

L' espay emboyrat,
la terra sens vida,
lo cor eternit

y l' ánima trista,
recordan al mon
la historia afflictiva

del Deu del amor,
 afrontat per la ira.
 Per xó al temple sant
 la gent s'encamina,
 lo trajo endolat
 y baixa la vista,
 com mostra del dol
 que á la terra abriga.
 S'ajustan casals,
 se tancan masías,
 y jayos y fills
 y nets junts fan vía
 vers lo Moniment
 hont Jesús los crida.
 Tots hi van plegats.
 fora un nin que arriba,
 com aucell sens niu
 en terra solíuha,
 com orfe perdut
 buscant acullida.
 Del temple sagrat
 travessa la llinda;
 la gent que l'ha vist
 ab amor suspira:
 —De nins com aquest
 la terra no 'n críja;
 sembla un serafi
 que á son Jesús crida.—
 Al peu del Altar,
 de genolls, s'inclina,
 desfets sos cabells
 com or que 's destria,
 sos brassos en creu,
 com tortra ferida,
 y 'ls ulls com dos fonts
 de llágrimas vivas.
 Ell crida á son Deu:
 no li responia:
 Ell cerca al Amor,
 ¡mes ay! no l'ovira.
 —¿Hónt sou, Jesuset
 de l'ánima mía?
 ¡Digáume ahont sou!
 per més lluny que sía.—
 La veu que ha respost,
 d'aprop li venía;
 be prou la coneix
 qui tant l'ha sentida.

Com abella 'l rusch,
 la busca ab follia;
 ja 'n troba un roser
 en plena florida
 que en forma de creu
 cinch rosas tenía.
 Besantlo ab amor;
 sobre d'Ell se tira,
 xuclant de las flors
 la sanch entendrida.
 Si 'l néctar es dols,
 sos llavis ho diuhen;
 que al dar l'últim bes
 de sanch se tenyían,
 de sanch d'aquell Cor,
 font d'eterna vida.
 Per véurel d'aprop,
 la gent hi corria,
 mes lo nin ho veu,
 y 's fon desseguida,
 tornant, com aucell,
 al niu de la ditxa,
 com abella al rusch
 d'hont era sortida.
 Desde 'l jorn aquell
 han passat ja sigles;
 mes aquella sanch
 brolla encara viva,
 mes aquella veu
 ab més amor crida:
 —Bons igualadins,
 torneu desseguida,
 que l'amor que us tinch
 creix més cada dia.
 Mos brassos he estés
 per daus acullida;
 mon amor es gran,
 ma dolsó infinita.
 He mort en la Creu
 per darvos la vida,
 y encare per tots
 cent cops moriria.
 Si amor ab amor
 se paga y cambia,
 ¿per qué ¡poble meu!
 l'amor m'escatimas?

ANGEL GARRIGA, FBRE

NOVAS.

—Lo «Centre Escolar Catalanista» va remetre ahir lo següent telégrama á don Artur Campion de Pamplona:

«Lo «Centre Escolar Catalanista» al felicitarlo ab entusiasme per la seva elecció que es un triomf idea regionalista, confia veure enérgicament issada dintre 'l Parlament la bandera de nostras comuns aspiracions.—President, Buxó.»

Lo passat diumenge al matí se efectuá en lo saló d' actes de la Lliga de Catalunya una important reunió d' agricultors, representants de importants comarcas de Catalunya al objecte de donar á coneixer los estatuts d' un projecte d' agremiacions d' agricultors que ha formulat la delegació de la Cambra de Maldá á Barcelona.

Lo distingit jurisconsult don Felip Bertrán y de Amat exposá detalladament lo projecte, posant en evidencia la importancia de la idea baix los aspectes que més interessan avuy á la agricultura, ó sia lo social y lo económic, presentant verdaderas solucions pera 'ls conflictes actuals de tal mena.

Seguidament lo secretari don Ramón de Sagarra llegí los estatuts, document importantíssim que produhí en los presents un magnífich efecte, manifestantho aixís los senyors D. Joaquím M.ª de Paz, D. Alvar M. Camin, D. Francisco Maspons y Labrós y D. Ramón Catá de la Torre.

S' acordá, per aclamació, lo nombrament d' un sindicat interi pera que porti á la práctica 'l projecte, sent designats los senyors D. Felip Bertrán y de Amat, D. Guillelm de Boladeres, D. Joaquím M.ª de Paz, D. Baldiri Carreras, D. Ferrán de Sagarra, D. Ramón de Valls y de Barnola, D. Francisco Romaní y Puigdemogolas, D. Joseph Vilarrubias, D. Manuel Mir y Navarro, D. Ferrán Alsina, D. Ramón M.ª Catá de la Torre, D. C. Edmundo Sivatte, D. Cresenci Arqué, D. Ramón M.ª de Sagarra, D. Francisco Maspons y Labrós, Sr. Baró de Ribelles y D. Enrich Vidal y Valenciano.

Per últim y en proba de la aceptación que había merescut la idea, á posta de varis concurrents, se formula una adhesió, que tingué al acte numerosas y respectables firmas de propietaris residents en la capital, y representants de distintas comarcas de Catalunya.

En junta general, celebrada en Desembre passat per lo Consell general de representants d' associacions catalanistas, s' acordá que la segona Assambla tinga lloch en la ciutat de Reus, á fins del mes que som ó á principidel entrant. L' objecte de las deliberacions dels delegats presents en dita assamblea será: «organización del Catalanisme y medis de portar á la práctica los principios regionalistas».

Ha pres ja possessió de son càrrech la nova Junta Permanent de la Unió Catalanista, composta en la següent forma: President, don Joan Permanyer y Ayats, de Barcelona; vocals: don Frederich Renyé y Viladot, de Lleyda; don Bonaventura Gombau, de San Pol de Mar; tresorer, don Rafel Mir, de Sant Sadurní de Noya; secretari, don Manuel Folguera y Durán, de Sabadell.

Ahir al matí, en lo Camaril de la Iglesia de la Mercé de Barcelona, nostre estimat company de redacció don Joan Freixa y Cós contragué matrimoni ab la simpática senyoreta donya Margarida Soldadell.

No cal dir que desitjem pera la jove y simpática parella tota mena de felicitats en son nou estat, per quin motiu 'ls hi enviém nostra més coral enhorabona.

Lo «Centre Catalá Vilafranquí» ha traslladat son estatge al espayós local que abans ocupava la societat *El Porvenir*, situat en la Rambla de Sant Francesch d' aquella població.

Felicitém al coratjós Centre per sos avenços y fem vots pera que sia ell la casa payral ahont tots los bons vilafranquins puguin aixoplugar'shi pera reconstituhir á nostra aymada patria.

L' entussiasista regionalista don Arthur Campión ha sigut elegit diputat per Pamplona.

Al donar tal nova, felicitém coralment al senyor Campión per lo triomf que ha obtingut, que ho es també pera 'l regionalisme, y confiém que sa presencia al Congrés no será infructuosa pera nostra causa, puig estém convençuts issará dintre 'l Parlament nostra bandera, ab l' entussiasme y fermes conviccions de que sempre ha donat provas.

Lo passat dilluns á la nit tingué lloch en lo Centre Escolar Catalanista la sessió inaugural de la secció de Medicina. Després de la lectura d' una correcta memoria del senyor secretari don Joseph Girona, lo senyor president don Agapito Pagés llegí 'l discurs d' obertura, en lo quin, d' un modo brillant, va fer una resenya històrica de la Ciencia Médica á Catalunya. S' acabá l' acte ab un ben escrit discurs de gracias del senyor Maristany. La concurrencia aplaudí, com se mereixian, tots los travalls.

S' ha publicat lo volúm primer de la *Biblioteca Económica* de «La Catalana», contenint la novela de costúms *Cástich de Deu* y l' idili *Cerca-nius*, original del conegut escriptor catalanista don Joseph Cortils y Vieta.

Dit volúm se troba de venta al infim preu de dos rals en la «Llibrería Espanyola», Rambla del Mitj, Barcelona y en la impremta de LO CATALANISTA.

La patriòtica associació barcelonina «Lliga de Catalunya» ha dirigit una comunicació á la Diputació provincial, demanantli concedeixi una pensió als pòchs voluntaris catalans, qu' encare viuhen, de la guerra d' Africa, los mes dels quals estan sumits en la miseria.

Aplaudim l' actitud de la «Lliga» esperant que la Diputació s' engalanará ab aquest acte de justícia.

Nostre company lo «Setmanari Catalá» de Manresa, publica en son últim número, corresponent al 9 del actual, lo tercer y últim article Regionalisme y Regionalistas, endressats á *El Diario Catalán* de Barcelona.

Lo vinent dimars en lo Teatro Rómeya s' estrenará 'l nou sainete catalá escrit per don Emili Vilanova *L' ase del hortolá* qual argument está basat sobre costums gitanescas.

En lo propi teatro s' ha posat en estudi la comedia catalana en tres actes, *Or*, original de don Frederich Soler qual estreno se verificará á primers de l' próxim Abril.

Recullim ab gust aquest párrafo de un article escrit pe 'l reputat professor d' ensenyansa primaria don Salvador Genís, en pro de la ensenyansa del catalá que recomanen als encarregats de las escuelas primarias de nostra ciutat.

«Quan girém la vista al comens de nostra carrera professional recordám l' empenyo, las apremiants exigencias d' alguns inspectors provincials del ram pera que proscribissen en absolut de la nostra escola, la llengua catalana, per una part ens mitj rihém de sa candidesa, y per altra sentím pena per la situació en que 's trobavan. Per que més que cándido se necessita ésser cego d' enteniment pera ferse la ilusió de que hi haurá á Catalunya un sol mestre, digne de tal nom, que consenti en desprendres del instrument *natural* mes efícas y poderós pera facilitarli 'l compliment de son dever, y per altra banda fa llástima considerar que una bestiesa estampada en un text legal obligui á un funcionari públich facultatiu, perque mestres de carrera son cap y al últim los inspectors, á manar allò que ha d' estar en pugna oberta ab sas conviccions, que destrueix per sa base los principis de la ciencia de sa facultat. Perque divorciar la educació de la única llengua coneguda del educando, además de procedir contra la naturalesa, (factor important en la obra del pedagogh) es llevarli al método sos riquisits primordials. Aquest deu anar sempre de lo conegut á lo desconegut, de lo fácil á lo difícil, y es, com diu Quintiliá, «lo camí mes curt» Perque pretendre educar y instruir á la infantesa de Catalunya sense parlarli en catalá, es buscar no ja 'l camí mes llarch sinó 'l camí que no va *en lloch*. Es mes: si 'ls noys no entenen la parla de Castalla y se 'ls hi prohibeix expressarse en la nàdiva, no hi ha mes remey que declarar muts de Real ordre á tots los

alumnos de las escuelas del Principat. Afortunadament es una edat la infansa en que 's resigna difícilment al mutisme imposat.»

Nostre compatrici, lo distingit jove don Pau Gambús ha sigut elegit pendentista pera la professó del Via-crucis que sortirá aquesta tarde, de la parroquial Iglesia de la Puríssima Concepció.

Las invitacions que per tal objecte s' han repartit van redactadas en nostra materna llengua.

Tant mateix resultarà un fet la noticia que varem donaren un de nostres darrers números: lo patriòtic «Centre Catalá» disposa un magnífich concert pera 'l segon dia de Pascua, que sens dubte cridarà l' atenció als amants de la bona música, donchs lo Centre, compta ab la cooperació de distingits artistas y professors d' aquí y de Barcelona.

Hem vist lo programa y podem dir que la música que hi figura es escullidísima d' entre 'ls autors classichs moderns y antichs, y en quant á la instrumentació, además de la part vocal, constan en lo programa, dos pianos, arpa, armonium, violí y violoncello.

La part d' arpa anirà á càrrech de la professora de Barcelona, la distingida senyoreta Clara Toutain.

Tantost estigui confeccionat lo programa ab tots los detalls, tindrem lo gust de donarlo á coneixer á nostres lectors.

Hem rebut el número de Mars del *Resúmen de Agricultura* que conté articles molt interessants. Mereixen especial menció entre ells: *Incomptibilitat dels superfosfats* y *'l nitrat de sosa*, del senyor B. Giner y Aliñú: *Nous cultius d' hortalissas* del enginyer senyor Gispert, *empelt herbaceo del cep*, de don Eduart Saqueira y *Vins de poca aridés que prenen un color pardo*, traduhit aquest últim del alemany.

El *Resúmen de Agricultura* 's publica una vegada al mes en forma de quadern de 12 planas y bons grabats, trobantse de venda en la administració, Pi, 5, Barcelona, ahont s' admetan suscripcions, á 10 pessetas l' any pre Espanya y Portugal.

La segona conferencia pública que la Associació de Propaganda Catalanista doná ahir vespre en lo «Foment Martinense» de Sant Martí de Provensals aná á càrrech del fervent catalanista don Antoni Sunyol.

En la *Dépêche* de Tolosa s'hi ha publicat darrerament un article titulat Ensenyansa de las llenguas romanas, d'ahont n'extrayém aquestas significativas paraulas que tenen, aplicació bastant cumplida á nostre pays:

«La Universitat no ha lograt encara fer perdre alé á totas las bonas voluntats y á totas las vocacions. Mes, deixáula fer, que ella ho logrará. Se pot preveure ab la empenta ab que porta sa campanya contra las llenguas romanas, que, d'aquí algun temps, ja no hi haurá ningú per ensenyarlas, y per consegüent ningú per apéndrelas. Per justa reciprocitat, los pobles llatins tendirán á tractarnos com los tractém nosaltres. Los haurém obligat á germanisarse y á inglesarse. Tot lo treball d'aquesta institució nacional que s'anomena Universitat haurá lograt gloriosament disminuir nostra influencia moral pera augmentar la de la Inglaterra y la de l'Alemania. S'haurá conseguit establir sobre nosaltres y sobre tots los poble llatins,—finalment avassallats, mentres no vinga cosa pitxor—aquesta soberania septentrional á la qual la Universitat s'ha entregat ab tan admirable previsió patriótica.

Ab tota pompa y solemnitat celebrarà avuy sa festa patronal com es costum de tots los anys, lo colegi de Sant Joseph baix la direcció del Rnt. Joseph Torras.

Lo Centre Catalá d'aquesta ciutat ha dirigit una atenta comunicació al fervent regionalista navarro don Arthur Campión, felicitantlo per son triomf obtingut en las eleccions passadas en lo districte de Pamplona, y encoratjantlo pera que, d'acort ab sas conviccions regionalistas, aixequi en lo Parlament espanyol la bandera del regionalisme y defensi ab sa autorisada paraula los furs y llibertats de las petites patrias.

Unim nostra falicitació á la del «Centre Catalá» y com aquest acariem l'esperansa de que lo senyor Campión sabrá conquistar-se nous aplausos, per sos actes de patriotisme en las Corts del Regne.

Diu nostre estimat company «Lo Setmanari Catalá» de Manresa:

La «Lliga Regional» d'aquesta ciutat envia una comunicació de felicitació al distingit regionalista don Alfred Brañas, per lo discurs que pronunciá ab motiu de la obertura del curs actual, invitantlo al mateix temps pera que quan vingui á Catalunya pera assistir als pròxims Jochs Florals, se detingui en nostra ciutat. Lo senyor Brañas ha contestat, enviant alguns exemplars de son discurs y acceptant la invitació de venir á Manresa.—Gran honor ens farà si 's serveix visitarnos l'ilustre regionalista gallego.

LITOGRAFIA, IMPREMPTA Y GRABATS

DE

M. BROSSA

CARRER DE LAS VALLS, NÚMERO 23.—TELÉFONO NÚMERO 169.

ESPECIALITAT EN TRABALLS COMERCIALS**ESQUELAS MORTUORIAS****ACCIONS, OBLIGACIONS, CHÈQUES, TITOLS Y BILLETS**

Memorandums, Paper de cartas, Facturas, Circulars, Preus corrents, Catàlechs, Tarifas, Prospectes, Marcas de fàbrica, Tarjetas de visita, de envió, de participació, de naixement y casament, Calendaris, Diplomas, Programas, Mostruaris, Billets pera concerts, etc., etc.

PLEGADORS DE CARTRÓ.**GRABATS SOBRE ACER, COURE Y PEDRA****BIBLIOTECA ESCOLAR CATALANISTA****REGLAS MORALES Y DE BONA CRIANSA****PER J. PIN Y SOLER**

AB APROBACIÓ DE L'AUTORITAT ECLESIASTICA

Peu: 6 Rals.—De venta en l'Administració d'aquest periódich.**CALDERERIA DE COURE DE PERE TRULLÁS****Carrer de la Salut, 34.-SABADELL.**

Lo duenyo de dita Calderería posa en coneixement de sos favorecedors y del públich en general, que además dels articles propis de la Calderería, ha posat un depòsit de canons de ferro de totas clases y midas, negres y galvanisats; canons de cristall pera nivells d'aigua; curvas de totas posiciones pera unir ab los canons; grifos de bronce roscats y ab platinas; válvulas pera vapor, cos de ferro y guarnició de bronce; platinas pera roscar y soldar; cargols engraxadors de cristall ab guarnició de llautó y metall blanch; manómetros pera indicar las atmósferas, y tot quan fagi referencia pera máquinas de vapor, á preus lo mes económichs posible.

SALUT, 34 =SABADELL.